

در صفحه ۱۲ بخوانید...
تهران: قاتل خاطرها | ایروم دبیری
برای مرد سینما... | کاوه گوهرین
جامعه چهل تکه با اجزای نامتجانس | محمد حسینی
دست پدر از سر ناآشنایی بر سر پسر کشیده شد | کامبیز صبری

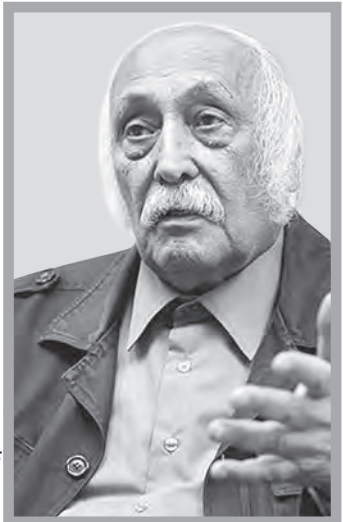
منوچهر آشتیانی: انسان ها آن گونه که زندگی خود را تولید می کنند، همان گونه هم زیست می کنند و آن گونه که زیست می کنند، می اندیشند. مارکس به این پدیده می گوید فقر مناسبات تولیدی شرقی و این یعنی شرقی ها از جمله ایران نماندند تولید کنند **قهر فلاح:** مسائل مرتبط با جوانان به دلیل عمق و ریشه‌ای که در دیگر مسائل دارند، از جمله اصلی ترین آسیب‌هایی است که جامعه کنونی ما با آن درگیر است **گیتنی اعتماد:** در حال حاضر مردم به بی تفاوتی عمیقی، نسبت به تمامی مسائل به خصوص در حوزه‌های اجتماعی، فرهنگی و سیاسی گرفتار شده‌اند. این بزرگترین آسیب اجتماعی است **اصغر مهاجری:** متأسفانه جامعه ایرانی به یک آسیب روانی - معرفت‌شناختی و به تبع آن، اقتصادی دچار شده است که عزم راهبردی برای تولید و بازتولید ندارد **امان الله قرایی مقدم:** فقدان توسعه، موجب ناکارآمدی سازمان‌ها و نهادهای جامعه می‌شود؛ گرچه از نظر بهداشت، حمل‌ونقل و آموزش (سواد)، کشور ما وضع به مراتب بهتری در میان کشورهای در حال توسعه و جهان سومی دارد اما ناکارآمدی در نهادهایی مثل آموزش و پرورش که وظیفه تربیت و آموزش نیروهای آینده را برعهده دارد، آسیب‌های جبران‌ناپذیر و غیرقابل بازگشتی - لاقابل‌تامتد زمان مدیدی - را موجب خواهد شد

نظر سنجی از ۱۵ جامعه‌شناس درباره مهم‌ترین آسیب اجتماعی امروز ایران

در دما دمای ایرانی می خواهد

✓ امیر فلاح

✓ منوچهر آشتیانی

✓ کاوه گوهرین

✓ اصغر مهاجری

✓ امان‌الله قرایی مقدم

✓ کاوه گوهرین

✓ اصغر مهاجری

✓ منوچهر آشتیانی

✓ کاوه گوهرین

✓ اصغر مهاجری

✓ امان‌الله قرایی مقدم

اختلاف نظر در آسیب اجتماعی

مناقشه وجود داشته و همین اختلاف نظر آسیب بزرگی به جامعه وارد کرده و اجازه نداده موضوعات مختلف آن طور که شایسته است، بررسی شود و واقعیت‌ها به‌طور درست بررسی شود. ما به جای این که به واقعیت‌ها توجه کنیم تنها به آرمان‌ها نگاه می‌کنیم. البته با تمام این تفاسیر امروزه بر سر معضل و مشکلی به نام اعتیاد تقریباً تمام مسئولان و جامعه‌شناسان و صاحب‌نظران به توافق رسیده‌اند و آن را موضوع مهم و قابل بررسی در جامعه می‌دانند. هر چند که باز درجات این اتفاق نیز جای بحث دارد. مثلاً این که کسی به‌طور تفننی قلیان مصرف می‌کند آیا باید با همان نگاه آسیب‌شناسی اعتیاد به آن نگاه کرد یا نه مصرف‌های دیگر که افراد را از مدار زندگی خارج می‌کند می‌تواند در این گروه قرار گیرد؟ همین تفاوت‌ها و اختلاف نظر‌ها و تحقیقاتی و جدی روی مسأله آسیب‌های اجتماعی انجام دهیم تا بتوانیم از معضلاتی که این روزها زندگی اجتماعی مردم را با خود درگیر کرده است کم کنیم.

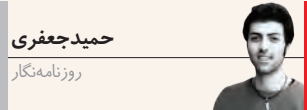
مسئولان تا صاحب‌نظران موضوع را از ظن خود بررسی می‌کنند. مثلاً ممکن است عده‌ای بی‌بند و باری و بدحجابی را مهم‌ترین آسیب اجتماعی بدانند در صورتی که عده‌ای دیگر فشار و مقابله با این موضوع را خود آسیب می‌دانند که موجب بدتر شدن اوضاع می‌شود. یا عده‌ای دیگر از آسیب طلاق در جامعه حرف می‌زنند در حالی که عده‌ای دیگر معتقدند طلاق و افزایش آن در دنیای امروز به دلیل بالا رفتن دانش و آگاهی زنان است و این که آنها نمی‌خواهند به هر قیمتی زندگی خود را حفظ کنند در صورتی که در گذشته زنان به دلیل اعتراض نکرده با هر شرایطی زندگی می‌کردند و اگر چه خوشبخت نبودند اما به طلاق رضایت نمی‌دادند.

طلاق خود می‌تواند یک آسیب جدی در جامعه باشد. یا در مثالی دیگر می‌توان از آسیبی نام برد که باعث شده این روزها همه افراد به فکر رسیدن به جایگاه و موقعیت بهتر باشند. همه به این فکر می‌کنند که در جامعه خود رشد کنند و افرادی که در این میان نمی‌توانند کاری از پیش ببرند دچار سرخوردگی می‌شوند. همین سرخوردگی آسیب‌های زیادی از جمله اعتیاد را به همراه دارد و می‌تواند باعث افسردگی شود. بنابراین آسیب اجتماعی پدیده رایجی در دنیای مدرن است که بخشی از آن به پیچیدگی‌های زندگی مدرن برمی‌گردد. در تعاملات و نیاز افراد دارای اضلاع و ابعاد مختلفی شده که همین باعث شکل‌گیری آسیب‌های فراوانی شده است. اما از این منظر که مهم‌ترین آسیب اجتماعی در جامعه ایران چه موضوعی است اختلاف نظر‌های زیادی وجود دارد. هر کسی از

می‌توان گفت بر سر مهم‌ترین آسیب اجتماعی و همین اختلاف نظر آسیب بزرگی به جامعه وارد کرده و اجازه نداده موضوعات مختلف آن طور که شایسته است، بررسی شود و واقعیت‌ها به‌طور درست بررسی شود

اشاره

در دما دمای ایرانی می خواهد

✓ کاوه گوهرین

در مقایسه با نهادهای رسمی مسئولیت بیشتری از خود بروز می‌دهد. از سوی دیگر «پیر بودیو» از اصطلاح فضای اجتماعی نام می‌برد که نتیجه دو سرمایه اقتصادی و فرهنگی است. سرمایه فرهنگی را در ۵ عنوان می‌توان تعریف کرده سرمایه انسانی؛ دانش و مهارت و توانایی کار. سرمایه مالی؛ پس‌انداز و پول نقد. سرمایه طبیعی؛ زمین و آب و مواد معدنی. سرمایه فیزیکی؛ زیرساخت و خدمات و سرمایه اجتماعی؛ سرمایه اجتماعی جدی در جامعه باشد. به‌عنوان مثال تشکیل خانواده برای کسانی که به سن ازدواج می‌رسند می‌تواند یک امر عادی باشد اما وقتی تشکیل خانواده در جامعه از طریق آشنایی‌های اصولی پیش نرود یا افراد بعد از رسیدن به سن ازدواج به دلیل مشکلات یا ترس‌های خود از تشکیل زندگی سر باز زنند، نتیجه می‌تواند آشنایی دختر و پسر‌ها در خیابان باشد و بعد هم رسیدن به این نتیجه که از این طریق می‌توانند درک متقابلی از یکدیگر داشته باشند. در صورتی که این نوع آشنایی به صورت ریشه‌ای و عمیق نبوده و اگر ازدواجی هم در پی داشته باشد در مدت کوتاهی به طلاق ختم می‌شود و همین

۱- جهان به سرعت در مسیر شهری شدن است و الگوی زیست شهری در حال بدل شدن به تنها الگوی زیست در جهان است. بعد از جنگ جهانی دوم بود که پدیده شهرنشینی معنای عام به خود گرفت. امروز بیش از نیمی از جمعیت جهان در شهرها زیست می‌کنند و بانک جهانی برآورد کرده است که تا سال ۲۰۲۵، ۸۸ درصد از جمعیت رشد جمعیت در شهرها ساکن خواهند شد و ۹۰ درصد از رشد شهری در کشورهای دیگر حل توسعه اتفاق خواهد افتاد. این آمار نشان می‌دهد باید شاهد تنوع بیشتر زیست‌بوم‌ها و فرهنگ‌های مختلف در کنار یکدیگر و البته گستردگی آسیب اجتماعی در شهرها باشیم. هرگز تا این اندازه زیست‌اندی دچار آسیب و سقوط و گسست در دنیا نشده بود و در هیچ قرنیه به اندازه قرن ۲۱ دچار مصیبت‌های ناشی از آسیب‌های اجتماعی در دنیا نبوده‌ایم. اولین نشانه‌های آغاز این دگرگونی زیست‌بوم بشری با گسترش فقر و تکامل ماشین‌ساز، سستی و تزلزل اخلاقی و جذب نیروی کار ارزان از روستاها به شهرها بود که در نهایت نامنی ناشی از تراکم انسانی در شهرها را به چشم آورد. کار به جایی رسید که در دهه ۸۰ میلادی «آمنی» موضوع حاد بین‌المللی در مجمع سازمان ملل متحد شد. در حالی که از قرن ۱۹ به بعد آسیب اجتماعی مفهوم جدیدی بود که از علوم زیستی وارد ادبیات جامعه‌شناسی شد و برای مطالعه و شناخت و بررسی ریشه‌های نظمی‌ها در آن گامی برداشته شد. از سوی دیگر فرآیند شهرنشینی با سرعت قابل توجهی، نشأت گرفته از تجربه مدرنیته و اقتصاد صنعتی در حال پیشروی است و به همین میزان، بروز آسیب در فضاهای شهری یا شبکه‌های که خود می‌تواند یک سرمایه اجتماعی تلقی شود در دوران گذار مورد توجه جامعه‌شناسان قرار گرفت. «جین جاکوب» نظریه پرداز شهری در اثر خود با عنوان «حرم‌گ» زندگی شهرهای بزرگ آمریکا، شبکه اجتماعی فشرده در محدوده‌های قدیمی و مختلط شهری را صورتی از سرمایه اجتماعی می‌داند که در مورد مسئولیت‌های اجتماعی از قبیل نظافت شهری، کاهش جرم و جنایت و کیفیت زندگی

✓ اصغر مهاجری

امروزه بسیاری از مسائل اقتصادی مانند بیکاری و تورم در زمره آسیب‌های اجتماعی قرار می‌گیرد اما باید گفت آسیب اجتماعی مفهومی خاص تر است که به مشکلات زندگی افراد بر می‌گردد. افراد در کنار زندگی روزمره خود گاهی دچار مشکلاتی می‌شوند که هر کدام از آنها می‌تواند زمینه‌ساز یک آسیب اجتماعی جدی در جامعه باشد. به‌عنوان مثال تشکیل خانواده برای کسانی که به سن ازدواج می‌رسند می‌تواند یک امر عادی باشد اما وقتی تشکیل خانواده در جامعه از طریق آشنایی‌های اصولی پیش نرود یا افراد بعد از رسیدن به سن ازدواج به دلیل مشکلات یا ترس‌های خود از تشکیل زندگی سر باز زنند، نتیجه می‌تواند آشنایی دختر و پسر‌ها در خیابان باشد و بعد هم رسیدن به این نتیجه که از این طریق می‌توانند درک متقابلی از یکدیگر داشته باشند. در صورتی که این نوع آشنایی به صورت ریشه‌ای و عمیق نبوده و اگر ازدواجی هم در پی داشته باشد در مدت کوتاهی به طلاق ختم می‌شود و همین

آسیب اجتماعی فساد اداری در ایران

این درحالی است که بسیاری دیگر از آسیب‌های اجتماعی که به‌طور عجاب‌آوری جامعه را تحت‌تأثیر خود قرار داده‌اند، بسیار کمتر از آنچه باید مورد بررسی بوده‌اند که از آن جمله می‌توان به آسیب‌های جنسی پرداخت. آسیب‌هایی که به‌صورت نهفته و خزنده در جامعه وجود دارند، بسیاری از افسار را در خود درگیر کرده‌اند اما همواره مجال بررسی و واکنش درست و اساسی دید؛ مشکل فساد اداری است. بدون شک این امکان وجود خواهد داشت که جلوی بخش بزرگی از آسیب‌های جامعه گرفته شود. اما در نهایت باید گفت، براساس پژوهش‌هایی که در کنار یکدیگر است که یک مخدر و اعتیاد را از جمله آسیب‌های اصلی جامعه دانست و این درحالی است که به گمان من ریشه بسیاری از فسادهای جامعه در فساد اداری نهفته است و چنانچه جلوی آن گرفته شود، بسیاری دیگر از فسادها نیز ریشه کن می‌شوند.

توانایی بدل شدن به یکی از آسیب‌های اجتماعی را دارند و ما شاهد این امر هستیم که مسائل اقتصادی و کمی‌دهای مالی آسیب‌های جبران ناپذیری را بر تارک جامعه ایجاد کرده است. گروه سوم از مسائلی که جامعه ما با آن درگیر است و به آسیبی کتمان ناشدنی بدل شده و از سویی حتی می‌توان ریشه دو آسیب بالایی را نیز در آن دید؛ مشکل فساد اداری است. بدون شک این امکان وجود خواهد داشت که جلوی بخش بزرگی از آسیب‌های جامعه گرفته شود. اما در نهایت باید گفت، براساس پژوهش‌هایی که در کنار یکدیگر است که یک مخدر و اعتیاد را از جمله آسیب‌های اصلی جامعه دانست و این درحالی است که به گمان من ریشه بسیاری از فسادهای جامعه در فساد اداری نهفته است و چنانچه جلوی آن گرفته شود، بسیاری دیگر از فسادها نیز ریشه کن می‌شوند.

که به صورت ملی و در سراسر کشور انجام گرفته است. این پژوهش‌ها، با توجه به نظر کارشناسان و نخبگان و همچنین مردم عادی صورت پذیرفته و به همین دلیل نیز می‌توان از طریق آنها به آمار و اطلاعات دقیقی از اصلی‌ترین مسائل و مشکلات جامعه ایرانی دست یافت. براساس این سری تحقیقات، مهم‌ترین مسأله و معضلی که در نهایت به یکی از اصلی‌ترین آسیب‌های اجتماعی جامعه ما نیز بدل شده، جرایم مواد مخدری است که با قدرت هر چه بیشتر جامعه را تحت‌تأثیر خود قرار داده است. اما جامعه ما با مشکلات و آسیب‌های دیگری نیز دست به گریبان است که می‌توان از آنها به صورت کلی تحت عنوان مسائل اقتصادی و معیشتی نام برد. مسائلی که باز هم

ریشه بسیاری از فسادهای جامعه در چنانچه جلوی آن گرفته شود، بسیاری دیگر از فسادها نیز ریشه کن می‌شوند

✓ کاوه گوهرین

کشور ما نیز مانند بسیاری دیگر از کشورهای جهان؛ با بسیاری از مسائل و معضلات اجتماعی روبه‌رو است که این مسائل هر کدام می‌توانند عامل آسیب‌هایی را فراهم سازند که این آسیب‌ها به صورت طولانی مدت گریبان جامعه را گرفته و می‌تواند عامل بسیاری از مشکلات را فراهم سازد. در این خصوص اما تحقیقات و بررسی‌های بسیاری نیز انجام گرفته است که یکی از این تحقیقات، پژوهشی است تحت عنوان «اولویت‌شناسی مسائل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی» که در تهران انجام گرفته و پژوهش دیگری تحت عنوان «اولویت‌شناسی مسائل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و مردم‌شناسی»

به‌ضد ارزش‌ها... ادامه در صفحه ۱۱